

Frånvarande elev ska bli saktad och stöttad

Hemkommunen ska samordna alla insatser för de barn som inte förmår ta sig till skolan och därmed riskerar att slås ut. Kraven på att skolorna agerar i tid ska skärpas. Det föreslår en statlig utredning för att alla barn ska få den skolgång de har rätt till.

Första skoldagen efter lovet – roligt att träffa kompisarna igen, kanske också rent av lärarna, skönt att komma in i rutiner. Så vill vi att det ska vara, men för alldeles för många elever är det extra svårt och ångestladdat att gå till skolan efter en lång ledighet.

– Elever som bestämt sig för att gå till skolan idag, men inte lyckas ta sig dit, de kommer att känna sig misslyckade. Hur ska jag klara livet, kan vara en tanke som infinner sig.

Det säger **Malin Gren Landell**, regeringens särskilda utredare som idag lämnade över utredningen [Saktad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera](#), till utbildningsminister **Gustav Fridolin**.

Många hemmasittande elever upplever just att de inte är saktade i skolan.

– En del har blivit mästare på att dölja sin frånvaro, menar Gustav Fridolin.

Utredningens förslag syftar till att skolorna tidigare ska uppmärksamma frånvaro, kartlägga orsakerna och åtgärda. Bland annat med hjälp av elevhälsan.

Under ett år räknar Skolinspektionen med att cirka 20 000 elever är hemma länge från den obligatoriska skolan utan giltig anledning. Därtill kommer ett oräknat antal barn med giltig frånvaro som också kan få svårt att ta sig tillbaka när de varit hemma mycket. Långvarig ogiltig frånvaro börjar ofta som giltig. Därför måste även den frånvaron räknas och de

barnen uppmärksammas, menar utredaren.

– Idag saknas en enhetlig definition av vad som är problematisk frånvaro. Vi anser att det är när frånvaron har en negativ inverkan på utbildningens mål. Exakt hur det ska mätas, om det ska vara en procentsiffra, det tar utredningen inte ställning till, men det ska vara likvärdigt för eleverna, det är det inte idag, säger Malin Gren Landell.

I utredningen konstaterar hon stora brister i skolans och elevhälsans arbete med att förebygga, kartlägga och följa upp frånvaro och föreslår att kraven på skolan skärps och att ansvaret förtydligas.

På skolorna saknas ofta kunskap om vad som kan och bör göras. Dessutom samverkar inte skolpersonal, föräldrar, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri så att barnen snabbt får den hjälp de behöver. Detta är ett stort och välkänt problem som utredaren nu föreslår lösningar på. Hemkommunen ska ges ett tydligt ansvar för att samordna de insatser som krävs.

Utbildningsminister Gustav Fridolin ser samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården som ett av de viktigaste förslagen från utredaren.

Betyder det att föräldrar inte längre ska behöva jaga runt för att få hjälp åt sitt barn?

– Det är målet med det förslaget. Det som ofta beskrivs av föräldrar är att socialtjänsten säger en sak, skolan säger en sak och sjukvården en tredje. Samhället ska tala med en röst.

Att kommunerna skulle ta ansvar för att alla får hjälp – det låter stort.

– Jag tror det är ett av de förslag som kommer att få störst uppskattning i remissrundan. Men det kommer att krävas strukturförändringar för att det ska bli så i slutändan.

Gustav Fridolin tror inte det blir något problem att få majoritet för förslaget i riksdagen.

– När man pratar med dem som kan de här sakerna säger de ungefär samma sak om vad som behöver göras. Det märkliga är att det inte tagits några statliga initiativ tidigare.

Så nu ska det hända något?

– Ja, det hoppas jag verkligen. Men man ska inte tro att det stärkta ansvaret för hemkommunen kommer att lösa allt.

Ska hemkommunerna även ta ansvar för friskolornas barn?

– Ja, kommunen ska samordna alla insatser och de fristående skolorna ges samma ansvar som de kommunala har för att se till att eleverna kommer till skolan. Det har de inte i dag och det är såklart helt fel.

Text: Åse Lo Skarsgård

Anna Fredriksson

Några av utredarens förslag:

Ta fram en enhetlig definition av problematisk frånvaro.

Tydligare ansvar för rektor att skyndsamt utreda frånvaro och åtgärda enligt utredningens resultat.

Uppdrag att följa och analysera frånvaron på; skolnivå, huvudmannanivå och statlig nivå.

Tillsätt en särskild utredare för att se hur elevhälsan kan stärkas och lärarnas tillgång till elevhälsan öka.

Tillsätt en utredare för att se över studie- och yrkesvägledarnas koppling till närvaron.

Öka elevernas inflytande i skolmiljöfrågor.

Stärk elevskyddsombudens delaktighet.

Befria eleverna från håltimmar.

Uppmärksamma skolövergångar och att det sker systematisk överlämning vid byten mellan skolenheter.

Samma regler ska gälla för kommunala och enskilda huvudmän att rapportera frånvaro till hemkommunen.